0-meting Regio Deal Noordoost-Fryslân II

Relevante brede welvaartsaspecten

Planbureau Fryslân

11/26

Inleiding

Deze 0-meting vormt het eerste onderdeel van de lerende evaluatie die Planbureau Fryslân in de periode 2026-2030 uitvoert voor Regio Deal Noordoost-Fryslân II. Een 0-meting is een momentopname van de relevante brede welvaartsaspecten aan het begin van een beleidsprogramma, zodat gaandeweg en aan het eind van het programma metingen gedaan kunnen worden op dezelfde indicatoren.

Met deze metingen worden de korte termijn veranderingen (de outcome) waar het programma invloed op wil hebben met kwantitatieve indicatoren in kaart gebracht. Deze monitoring geeft signalen waarop bijgestuurd kan worden in (delen van) het programma, of geeft aanleiding tot verdiepend onderzoek. Daarin is de Regio Deal slechts één van vele interventies, waarbij autonome ontwikkelingen ook grote invloed hebben op de brede welvaart in de regio. De 0-meting kan dus niet worden beschouwd als geïsoleerde effectiviteitsmeting van de Regio Deal.

De metingen vinden plaats op basis van data van de Regionale Monitor Brede Welvaart van het CBS en aanvullende data die Planbureau Fryslân in bezit heeft of verzamelt, om zo aan te sluiten op de doelstellingen van de pijlers van de Regio Deal. De indicatoren die in deze meting zijn opgenomen, zijn opgesteld aan de hand van analyse van de doelstellingen zoals die zijn opgenomen in het convenant met het Rijk en het programmaplan. De interventies die voortkomen uit de projecten van de eerste drie pijlers (Noflik wenje, Ferbining en Ûndernimmend), zouden veranderingen in deze indicatoren teweeg kunnen brengen.

De vierde pijler, Gearwurking, is gericht op het optimaliseren van de samenwerking tussen de vier gemeenten en de andere lopende regionale samenwerkingsverbanden. Omdat de opbrengsten van deze pijler in mindere mate in beeld kunnen worden gebracht met kwantitatieve data, is deze pijler niet opgenomen in deze 0-meting.

Op basis van de beschikbare data is een eerste versie van de indicatorenset opgesteld. Deze is vervolgens getoetst en aangescherpt in gesprekken met de opgavetrekkers van Regio Deal Noordoost-Fryslân II, waarbij vanuit de huidige praktijk is gekeken welke indicatoren het meest relevant zijn en waarop binnen de Regio Deal direct wordt geïntervenieerd. Voor de pijler Ferbining geldt dat er behoefte is aan enkele indicatoren die nog niet beschikbaar zijn. Deze worden in het voorjaar van 2027 ingevuld via een uitvraag van Panel Fryslân, en worden vervolgens opgenomen in een eenmalige update van deze 0-meting.

Algemene Toelichting

Het schaalniveau van de 0-meting betreft de kleinst mogelijke schaal waarop de dataset representatief uitgesplitst kan worden. De regio Noordoost-Fryslân omvat de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel. De COROP-regio Noord-Fryslân omvat ook de gemeenten Ameland, Harlingen, Leeuwarden, Schiermonnikoog, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke, wat betekent dat voor sommige indicatoren de data niet exact op het niveau van Noordoost-Fryslân beschikbaar zijn.

Wanneer uitgesplitst kan worden op gemeenteniveau, worden de afzonderlijke gemeenten vermeld. Voor de gemeente Dantumadiel zijn bij sommige indicatoren geen data beschikbaar vanwege te kleine aantallen. In de tabellen staat NL voor Nederland en FR voor Fryslân.

Bij iedere indicator is een toelichting opgenomen, die te vinden is na de overzichten van de drie uitgewerkte pijlers. In de digitale versie van dit document is rechtstreeks naar de betreffende toelichting te navigeren door op de indicator te klikken. De gegevens zijn afkomstig uit de meest recente beschikbare meting. Het bijbehorende meetjaar wordt bij iedere indicator vermeld in de toelichting.

Voorafgaand aan de uitwerking van de drie pijlers wordt eerst ingegaan op de belangrijkste demografische ontwikkelingen in de regio. Deze ontwikkelingen geven inzicht in de bevolkingssamenstelling bij de start van de Regio Deal en de verwachte ontwikkeling tot 2035.

Demografische ontwikkeling

De bevolkingssamenstelling heeft invloed op alle dimensies van brede welvaart en is daarom een belangrijke factor bij het bepalen van beleid. Demografische ontwikkelingen zijn bovendien met redelijke zekerheid in kaart te brengen op basis van bevolkingsprognoses. Daarom worden in deze paragraaf de belangrijkste demografische indicatoren uiteengezet. Daarbij wordt de situatie rond de start van de Regio Deal in beeld gebracht en wordt gekeken naar de verwachte demografische ontwikkelingen op middellange termijn, tot 2035. Hiermee wordt inzicht gegeven in de veranderingen die zich naar verwachting gedurende de looptijd van de Regio Deal en in de periode daarna in Noordoost-Fryslân zullen voordoen.

Indicator	2026	2035	Verschil
Inwoneraantal	126.294	127.010	**+0,6%**
Inwoners van 65+	30.214	34.984	**+15,8%**
Potentiële beroepsbevolking (15- tot 75-jarigen)	92.267	89.742	**-2,7%**
Jeugd (0- tot 15-jarigen)	21.158	19.643	**-7,2%**
Aantal huishoudens	54.592	57.507	**+5,3%**
Aantal eenpersoonshuishoudens	18.338	21.138	**+15,3%**

Prognose potentiële beroepsbevolking (15 tot 75 jaar)

Gebied	2026	2030	2035	Verschil (2026-2035)	in %
Noordoost-Fryslân	92.267	91.284	89.742	-2.525	**-2,7%**
Fryslân	491.174	489.839	484.354	-6.820	**-1,4%**
Nederland	13.652.170	13.787.034	13.820.418	+168.248	**+1,2%**

Bron: Provinsje Fryslân (2026), Dashboard Prognose Bevolking en Huishoudens, bewerking Planbureau Fryslân

Toelichting

De bevolkingsomvang van Noordoost-Fryslân blijft naar verwachting de komende jaren relatief stabiel. Tegelijkertijd verandert de samenstelling van de bevolking duidelijk. De regio vergrijst, met een sterke toename van het aantal inwoners van 65 jaar en ouder (+15,8%), terwijl de potentiële beroepsbevolking licht afneemt (-2,7%). Ook het aantal jongeren tot 15 jaar neemt af (-7,2%). Daarnaast groeit het aantal huishoudens (+5,3%), waarbij vooral het aantal eenpersoonshuishoudens sterk toeneemt (+15,3%). De demografische ontwikkeling van Noordoost-Fryslân wordt daarmee vooral gekenmerkt door vergrijzing en een veranderende huishoudenssamenstelling, en niet zozeer door een sterke groei of krimp van de totale bevolking (+0,6%).

Pijler 1: Noflik wenje

De pijler Noflik wenje richt zich op het versnellen van woningbouw in dorpen, het verbeteren van zorg en welzijn en het werken aan een leefomgeving waar mensen graag wonen en werken. Hieronder vallen ook thema's als ontmoetingsplekken, woonzorgconcepten en een groenblauwe leefomgeving.

Indicator	Beschrijving	0-meting			
Contact buren	Percentage inwoners dat minder dan 2 keer per maand contact heeft met buren	Achtkarspelen 32,6%	Dantumadiel 31,2%	Noardeast-Fryslân 28,3%	Tytsjerksteradiel 27,6%
Eenzaamheid	Percentage inwoners dat matig tot ernstig eenzaam is	Achtkarspelen 42,0%	Dantumadiel 44,0%	Noardeast-Fryslân 44,7%	Tytsjerksteradiel 45,1%
Ervaren gezondheid	Gemiddeld rapportcijfer dat inwoners van Noordoost-Fryslân geven voor hun gezondheid	7,5			
	Percentage inwoners dat zijn/haar gezondheid als (zeer) goed ervaart	Achtkarspelen 71,1%	Dantumadiel 77,7%	Noardeast-Fryslân 76,3%	Tytsjerksteradiel 74,7%
Informele hulp	Percentage inwoners van Noordoost-Fryslân dat informele hulp geeft	54%			
Mantelzorg	Percentage inwoners dat mantelzorg verleent	Achtkarspelen 13,5%	Dantumadiel 14,7%	Noardeast-Fryslân 15,9%	Tytsjerksteradiel 13,2%
	Percentage mantelzorgers dat zich (zwaar) belast voelt	Achtkarspelen 26%	Dantumadiel 18%	Noardeast-Fryslân 24%	Tytsjerksteradiel 15%
Onveiligheidsbeleving	Percentage inwoners dat zich wel eens of vaak onveilig voelt in de buurt	7,8%			
Ontevredenheid ontmoetingsplekken - binnen	Percentage inwoners dat ontevreden is met ontmoetingsplekken in de buurt, binnenlocaties	Achtkarspelen 18,7%	Dantumadiel 21,0%	Noardeast-Fryslân 19,4%	Tytsjerksteradiel 15,3%
Ontevredenheid ontmoetingsplekken - buiten	Percentage inwoners dat ontevreden is met ontmoetingsplekken in de buurt, buitenlocaties	Achtkarspelen 24,4%	Dantumadiel 20,6%	Noardeast-Fryslân 24,3%	Tytsjerksteradiel 21,4%
Sociale cohesie	Percentage inwoners dat een zwakke sociale cohesie in de buurt ervaart	Achtkarspelen 26,6%	Dantumadiel 23,3%	Noardeast-Fryslân 21,4%	Tytsjerksteradiel 20,3%

Indicator	Beschrijving		0-meting			
Tevredenheid groen	Percentage inwoners dat (zeer) tevreden is met groen in de buurt		Achtkarspelen 90,9%	Dantumadiel 91,6%	Noardeast-Fryslân 89,6%	Tytsjerksteradiel 92,1%
Tevredenheid voorzieningen	Percentage inwoners van Noordoost-Fryslân dat (heel) tevreden is met de kwaliteit van voorzieningen	...wandel- en fietsvoorzieningen	80%			
		...sportvoorzieningen	68%			
Tevredenheid woonomgeving	Percentage particuliere huishoudens in de COROP-regio Noord-Fryslân dat (zeer) tevreden is met de woonomgeving		81,7%			
	Percentage inwoners dat (zeer) tevreden is met de woonomgeving		Achtkarspelen 89,1%	Dantumadiel 90,9%	Noardeast-Fryslân 91,7%	Tytsjerksteradiel 92,7%
Vrijwilligerswerk	Percentage inwoners dat vrijwilligerswerk doet		Achtkarspelen 55,8%	Dantumadiel n.b.	Noardeast-Fryslân 54,0%	Tytsjerksteradiel 58,6%
Woningtekort	Geschat huidig woningtekort per gemeente		Achtkarspelen 150	Dantumadiel 100	Noardeast-Fryslân 250	Tytsjerksteradiel 170
	Verwacht tekort aan woningen per gemeente tot 2035		Achtkarspelen 790	Dantumadiel 555	Noardeast-Fryslân 1.490	Tytsjerksteradiel 945
Woningtevredenheid	Percentage inwoners dat (zeer) tevreden is met de huidige woning		Achtkarspelen 90,1%	Dantumadiel 92,1%	Noardeast-Fryslân 92,6%	Tytsjerksteradiel 94,0%
Zelf/ samenredzaamheid	Percentage inwoners dat onvoldoende regie over eigen leven ervaart		Achtkarspelen 12,7%	Dantumadiel 12,0%	Noardeast-Fryslân 12,2%	Tytsjerksteradiel 11,6%

Pijler 2: Ferbining

De pijler Ferbining richt zich op het werken aan goede verbindingen en mobiliteitshubs, zodat de regio beter bereikbaar wordt. Concrete projecten betreffen onder meer mobiliteitshubs in Dokkum-Zuid, Buitenpost-Kollum, Feanwâlden-Burgum en De Westereen, en doorfietsroutes zoals de route Leeuwarden-Dokkum.

Indicator	Beschrijving		0-meting			
Aantrekkelijkheid alternatieven	Ervaren aantrekkelijkheid van andere modaliteiten dan de auto (beschikbaarheid, tijden OV, overstaptijd)		n.n.b.			
Actieve mobiliteit	Percentage inwoners dat minstens wekelijks gebruikmaakt van een actief vervoermiddel	Gewone fiets	51%			
		Elektrische fiets	34,7%			
		Speed pedelec	0,3%			
Afstand tot voorzieningen	Huisartsenpraktijk		**Achtkarspelen** 1,7	**Dantumadiel** 1,1	**Noardeast-Fryslân** 2,0	**Tytsjerksteradiel** 1,6
	Ziekenhuis		**Achtkarspelen** 15,8	**Dantumadiel** 20,8	**Noardeast-Fryslân** 25,4	**Tytsjerksteradiel** 14,2
	Supermarkt		**Achtkarspelen** 1,8	**Dantumadiel** 1,4	**Noardeast-Fryslân** 1,8	**Tytsjerksteradiel** 1,4
	Basisonderwijs		**Achtkarspelen** 0,7	**Dantumadiel** 0,8	**Noardeast-Fryslân** 0,9	**Tytsjerksteradiel** 0,9
	Voortgezet onderwijs		**Achtkarspelen** 3,4	**Dantumadiel** 6,0	**Noardeast-Fryslân** 5,5	**Tytsjerksteradiel** 3,4
Autobezit	Aantal particuliere auto's per 1.000 inwoners		**Achtkarspelen** 534,4	**Dantumadiel** 528,8	**Noardeast-Fryslân** 530,8	**Tytsjerksteradiel** 537,2
	Gemiddeld aantal personenauto's per huishouden per gemeente		**Achtkarspelen** 1,27	**Dantumadiel** 1,28	**Noardeast-Fryslân** 1,23	**Tytsjerksteradiel** 1,28

Indicator	Beschrijving		0-meting
Belang voorzieningen	Percentage inwoners dat basisvoorzieningen (heel) belangrijk vindt	Basisschool	83%
		Bushalte of treinstation	83%
		Supermarkt	82%
		Huisarts	81%
		Sportvereniging/ sportschool	75%
		Dorpshuis/buurthuis/ wijkcentrum	65%
		Café	44%
		Kerk/gebedshuis	36%
Betaalbaarheid van modaliteiten	Ervaren betaalbaarheid van de beschikbare vervoersmogelijkheden		n.n.b.
Gebruik van OV	Aandeel inwoners dat minstens wekelijks gebruikmaakt van bus of trein	Bus	6,7%
		Trein	7,6%
Pendel woon-werkverkeer	Percentage inwoners dat reistijd een (heel) belangrijk aspect van werk vindt		68%
Tevredenheid openbaar vervoer	Percentage inwoners dat (zeer) tevreden is met de trein/de bus (Q-liner)/doorfietsroutes		n.n.b.
Variatie in modaliteiten	Spreiding in het gebruik van verschillende vervoersmiddelen naast de auto		n.n.b.

Pijler 3: Ûndernimmend

De pijler Ûndernimmend richt zich op het versterken van het lokale bedrijfsleven door scholen en ondernemers beter samen te laten werken, en het stimuleren van een leven lang leren. Concrete projecten betreffen onder meer kennistafels voor MKB-bedrijven op het gebied van digitalisering, robotisering, innovatie en verduurzaming.

Indicator	Beschrijving	0-meting											
Arbeidsparticipatie	Percentage van de bevolking (15-75 jaar) dat betaald werk heeft (netto)	Achtkarspelen			Dantumadiel			Noardeast-Fryslân			Tytsjerksteradiel		
		72,8%			72,4%			72,2%			73,2%		
Banen: aantal per sector	Totaal aantal banen in de regio	44.995											
Beroepsbevolking naar opleidingsniveau	Percentage inwoners met opleidingsniveau basisonderwijs, vmbo of mbo-1; havo, vwo of mbo 2-4, en; hbo of wo per gemeente	Achtkarspelen			Dantumadiel			Noardeast-Fryslân			Tytsjerksteradiel		
		30%	45%	25%	23%	46%	31%	30%	45%	24%	25%	42%	33%
Circulariteit	Percentage bedrijven dat streeft naar 100% recycling	65,7%											
	Percentage bedrijven dat belemmeringen ervaart bij de transitie naar een meer circulair bedrijf	22,7%											
Innovatie	Aantal innovatieve bedrijven in Noordoost-Fryslân	166											
	Aantal innovatieve bedrijven per gemeente	Achtkarspelen			Dantumadiel			Noardeast-Fryslân			Tytsjerksteradiel		
		46			19			72			29		
Transitieaandacht	Percentage bedrijven met aandacht voor digitalisering	55,4%											
	Percentage bedrijven met aandacht voor transitie naar hernieuwbare energie	60,0%											
	Percentage bedrijven met aandacht voor transitie naar een meer circulair bedrijfsmodel	41,2%											
Vertrek jongeren	Saldo binnenlandse verhuizingen jongeren (15-30 jaar)	Achtkarspelen			Dantumadiel			Noardeast-Fryslân			Tytsjerksteradiel		
		-38			-17			+61			+9		
Wendbaarheid: leven lang leren	Percentage beroepsbevolking dat afgelopen 12 maanden een opleiding heeft gevolgd	14%											

Indicator	Beschrijving	0-meting			
Werkloosheid	Percentage van de beroepsbevolking dat werkloos is	**Achtkarspelen** 3,3%	**Dantumadiel** 3,4%	**Noardeast-Fryslân** 3,5%	**Tytsjerksteradiel** 3,3%
	Percentage jongeren (15-27 jaar) dat werkloos is én geen formeel onderwijs meer volgt	**Achtkarspelen** 7,1%	**Dantumadiel** 7,7%	**Noardeast-Fryslân** 7,7%	**Tytsjerksteradiel** 9,1%

Toelichting indicatoren Noflik wenje

Contact buren

Het percentage volwassenen dat minder dan 2 keer per maand contact heeft met buren is het hoogst in Achtkarspelen (32,6%) en het laagst in Tytsjerksteradiel (27,6%). Alle deelgemeenten van Noordoost-Fryslân scoren hoger dan het gemiddelde van Fryslân (27,5%). Burencontact is een indicator voor sociale samenhang in dorpen en wijken. Voldoende contact met familie, vrienden én buren draagt bij aan een gevoel van verbondenheid en veiligheid.

Bron: GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Eenzaamheid

Binnen Noordoost-Fryslân varieert het aandeel inwoners dat matig tot ernstig eenzaam is van 42,0 procent in Achtkarspelen tot 45,1 procent in Tytsjerksteradiel. Daarmee ligt het aandeel in alle vier de deelgemeenten onder het Friese gemiddelde van 47 procent. Dit wijst erop dat eenzaamheid in Noordoost-Fryslân in de verschillende deelgemeenten relatief minder vaak voorkomt dan gemiddeld in Fryslân.

Definitie: Eenzaamheid is het subjectief ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit van) bepaalde sociale relaties. Voor het meten van eenzaamheid maakt GGD Fryslân gebruik van de eenzaamheidsschaal van De Jong Gierveld, die uit elf uitspraken bestaat (1999). Een persoon is matig eenzaam bij minstens drie ongunstige scores op het totaal aan uitspraken en ernstig eenzaam bij negen of meer.

Bron: GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Ervaren gezondheid

Ervaren gezondheid is het oordeel dat mensen geven over hun eigen gezondheid en kan betrekking hebben op zowel de lichamelijke als de geestelijke gezondheid. Binnen deze indicator wordt de ervaren gezondheid op twee manieren in beeld gebracht. In het Panel Fryslân van Planbureau Fryslân geven inwoners hun gezondheid een rapportcijfer van 1 tot 10. Voor Noordoost-Fryslân komt dit uit op een 7,5, gelijk aan het gemiddelde voor heel Fryslân.

Daarnaast brengt GGD Fryslân het aandeel volwassenen per gemeente in beeld dat de eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart. Hierin zijn verschillen zichtbaar. Het aandeel varieert van 71,1 procent in Achtkarspelen tot 77,7 procent in Dantumadiel. Het gemiddelde van Fryslân komt uit op 75,6 procent.

Bron: Panel Fryslân (2026), Monitor Gezondheid; GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Informele hulp

Vierenvijftig procent van de inwoners van Noordoost-Fryslân verleent in 2025 informele hulp. Dat is net iets meer dan het Friese gemiddelde van 53 procent.

Definitie: het percentage inwoners dat onbetaalde hulp in hun vrije tijd, buiten organisaties om, geeft aan anderen buiten het eigen huishouden, zoals aan buren, familie, vrienden en bekenden.

Bron: Panel Fryslân (2025), Monitor Sociale Samenhang

Mantelzorg

Binnen Noordoost-Fryslân verleent 13,2 tot 15,9 procent van de inwoners mantelzorg. Dantumadiel en Noardeast-Fryslân scoren net wat hoger dan het gemiddelde van zowel Fryslân (13,9%) als Nederland (14%), terwijl Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel daar onder zitten.

Van de mantelzorgers in Noordoost-Fryslân voelt een deel zich (zwaar) belast door het verlenen van mantelzorg. Dit percentage is het hoogst in Achtkarspelen (26%), gevolgd door Noardeast-Fryslân (24%). In Dantumadiel voelt 18 procent van de mantelzorgers zich (zwaar) belast en in Tytsjerksteradiel is dit met 15 procent het laagst. GGD Fryslân schat dat 1 op de 5 mantelzorgers in heel Fryslân zich zwaar belast voelt.

Definitie: langdurige en onbetaalde zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door naasten (partner, gezins- en familieleden, vrienden, kennissen en buren) vanuit een al bestaande persoonlijke band tussen de mantelzorger en de naaste die diegene verzorgt. Het gaat hierbij om zorg die men minimaal 3 maanden geeft en/of meer dan 8 uur per week.

Bron: GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen; Panel Fryslân (2024)

Onveiligheidsbeleving

In de regio van politiebasisteam Noordoost-Fryslân geeft in 2025 7,8 procent van de inwoners aan zich wel eens of vaak onveilig te voelen in de eigen buurt. Dit is relatief laag ten opzichte van de 12 procent in heel Fryslân en 16,8 procent landelijk.

De cijfers worden weergegeven op het niveau van basisteams van de politie. Fryslân telt zes basisteams: Noordwest-Fryslân, Noordoost-Fryslân, Oost-Fryslân, Zuidoost-Fryslân, Sneek en Leeuwarden.

Definitie: het percentage inwoners in het werkgebied van politiebasisteam Noordoost-Fryslân dat aangeeft zich wel eens of vaak onveilig te voelen in de eigen buurt.

Bron: CBS StatLine (2025), Veiligheidsmonitor; kerncijfers, regio; Planbureau Fryslân, Monitor Veiligheid

Ontevredenheid ontmoetingsplekken

Binnen Noordoost-Fryslân is de ontevredenheid over ontmoetingsplekken buiten over het algemeen groter dan over ontmoetingsplekken binnen. Voor binnenlocaties (buurthuis/clubhuis/kerk) varieert het aandeel ontevreden inwoners van 15,3 procent in Tytsjerksteradiel tot 21,0 procent in Dantumadiel. Hiermee scoren de gemeenten binnen de regio Noordoost-Fryslân beter dan het Friese gemiddelde van 21,5 procent.

Voor buitenlocaties (plein/park) ligt het ontevredenheidspercentage tussen 20,6 in Dantumadiel en 24,4 in Achtkarspelen. Met name in Achtkarspelen en Noardeast-Fryslân is de ontevredenheid over buitenlocaties relatief hoog. Deze gemeenten scoren slechter dan het Friese gemiddelde van 22,7 procent.

Definitie: Voldoende, toegankelijke en veilige ontmoetingsplekken dragen bij aan een aantrekkelijke woonomgeving en bieden inwoners mogelijkheden om elkaar te ontmoeten en sociale contacten te onderhouden. Deze indicator brengt in beeld welk percentage volwassenen ontevreden is over de beschikbare ontmoetingsplekken in de buurt, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen binnen- en buitenlocaties. Hoe hoger het percentage, hoe ontevredener de inwoners.

Bron: GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Sociale cohesie

Binnen Noordoost-Fryslân varieert het aandeel volwassenen dat een zwakke sociale cohesie ervaart van 20,3 procent in Tytsjerksteradiel tot 26,6 procent in Achtkarspelen. Het Friese gemiddelde bedraagt 24,8 procent. Achtkarspelen ligt daarmee boven het Friese gemiddelde, terwijl de overige drie deelgemeenten daaronder liggen.

Definitie: Sociale cohesie heeft betrekking op de mate waarin inwoners zich verbonden voelen met elkaar en met hun buurt. In de meting van GGD Fryslân wordt sociale cohesie aan de hand van acht stellingen in beeld gebracht. De indicator geeft het percentage volwassenen weer dat een zwakke sociale cohesie in de buurt ervaart. Een hoger percentage betekent daarmee dat relatief meer inwoners weinig sociale samenhang in hun buurt ervaren.

Bron: GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Tevredenheid groen

In alle vier de deelgemeenten van Noordoost-Fryslân is een ruime meerderheid van de volwassenen (zeer) tevreden over het groen in de buurt. Het aandeel varieert van 89,6 procent in Noardeast-Fryslân tot 92,1 procent in Tytsjerksteradiel. Alle vier de deelgemeenten scoren daarmee boven het Friese gemiddelde van 87,9 procent. De tevredenheid over het groen in de buurt is daarmee in alle deelgemeenten relatief hoog.

Definitie: Groen in de woonomgeving draagt bij aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van een buurt en biedt inwoners ruimte voor ontspanning en recreatie. Daarnaast wordt het belangrijker dat mensen tijdens hete periodes verkoeling kunnen vinden en groen in de buurt kan daaraan bijdragen. Deze indicator geeft het percentage volwassenen weer dat (zeer) tevreden is met de hoeveelheid groen in de buurt.

Bron: GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Tevredenheid voorzieningen

Tachtig procent van de inwoners van Noordoost-Fryslân is tevreden over de wandel- en fietsvoorzieningen. Dit is vergelijkbaar met het Friese gemiddelde van 81 procent. Over de sportvoorzieningen is 68 procent van de inwoners tevreden. Daarmee scoort Noordoost-Fryslân iets hoger dan het Friese gemiddelde van 65 procent.

Definitie: De aanwezigheid en kwaliteit van voorzieningen dragen bij aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de woonomgeving. Deze indicator geeft inzicht in het percentage inwoners dat (heel) tevreden is over de kwaliteit van verschillende voorzieningen in Noordoost-Fryslân. Hierbij gaat het om voorzieningen die van belang zijn voor de dagelijkse leefomgeving, ontspanning, ontmoeting en vrijetijdsbesteding.

De gegevens zijn afkomstig uit Panel Fryslân. Respondenten hebben voor verschillende (vrijetijds)voorzieningen aangegeven hoe tevreden of ontevreden zij zijn over zowel het aantal als de kwaliteit van deze voorzieningen. Dit konden zij aangeven op een schaal van (heel) ontevreden tot (heel) tevreden.

Bron: Panel Fryslân (2025), Monitor Vrije Tijd

Tevredenheid woonomgeving

De tevredenheid met de woonomgeving geeft een beeld van hoe inwoners de kwaliteit en aantrekkelijkheid van hun directe leefomgeving ervaren. Hierbij worden twee indicatoren gebruikt. Het CBS rapporteert het percentage particuliere huishoudens dat (zeer) tevreden is met de woonomgeving op het niveau van de COROP-regio Noord-Fryslân. Dit percentage bedraagt 81,7. Omdat de COROP-regio een groter gebied omvat, kan dit cijfer niet rechtstreeks als regionaal cijfer voor Noordoost-Fryslân worden geïnterpreteerd.

Aanvullend brengt de Gezondheidsmonitor van GGD Fryslân de tevredenheid met de woonomgeving onder volwassen inwoners op gemeentelijk niveau in beeld. Binnen Noordoost-Fryslân is tussen de deelgemeenten slechts een beperkt verschil zichtbaar. Het aandeel volwassenen dat (zeer) tevreden is met de woonomgeving varieert van 89,1 procent in Achtkarspelen tot 92,7 procent in Tytsjerksteradiel. Drie van de vier deelgemeenten liggen daarmee boven het Friese gemiddelde van 90,1 procent; Achtkarspelen (89,1%) ligt er iets onder. De tevredenheid met de woonomgeving is daarmee in de hele regio relatief hoog.

Bron: CBS (2025), Regionale Monitor Brede Welvaart; GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Vrijwilligerswerk

Volgens de CBS-cijfers doet een groot deel van de inwoners van Noordoost-Fryslân vrijwilligerswerk. Het aandeel bedraagt 55,8 procent in Achtkarspelen, 54,0 procent in Noardeast-Fryslân en 58,6 procent in Tytsjerksteradiel. Voor Dantumadiel zijn geen gegevens beschikbaar. Het gemiddelde voor Fryslân ligt op 56 procent.

Definitie: Vrijwilligerswerk is een belangrijke vorm van maatschappelijke participatie en draagt bij aan sociale verbinding en betrokkenheid bij de samenleving. Het CBS kijkt naar het percentage inwoners van 15 jaar en ouder dat georganiseerd vrijwilligerswerk verricht.

Bron: CBS (2025), Regionale Monitor Brede Welvaart; Planbureau Fryslân, Monitor Sociale Samenhang

Woningtekort

Het woningtekort geeft inzicht in de mate waarin het huidige en toekomstige woningaanbod naar verwachting achterblijft bij de woningbehoefte. De cijfers zijn gebaseerd op een woningmarktonderzoek dat KAW in 2025 in opdracht van de Regio Noordoost-Fryslân heeft uitgevoerd. Het onderzoek schat het huidige woningtekort in Noordoost-Fryslân op ongeveer 670 woningen en verwacht dat dit tekort tot 2035 oploopt tot ongeveer 3.780 woningen.

Het verwachte tekort neemt in alle vier de gemeenten toe. In Noardeast-Fryslân is het tekort zowel momenteel als richting 2035 het grootst, met een verwacht tekort van 1.490 woningen in 2035. Daarna volgen Tytsjerksteradiel met 945 woningen, Achtkarspelen met 790 woningen en Dantumadiel met 555 woningen. De cijfers wijzen daarmee op een toenemende druk op de woningmarkt in de regio.

Bron: KAW (2025), Woonbehoefte-onderzoek Regio Noordoost-Fryslân

Woningtevredenheid

De tevredenheid met de huidige woning geeft een beeld van hoe inwoners hun woning als onderdeel van de woonkwaliteit ervaren. In Noordoost-Fryslân is de woningtevredenheid hoog: het aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is met de huidige woning varieert van 90,1 procent in Achtkarspelen tot 94,0 procent in Tytsjerksteradiel. De woningtevredenheid ligt daarmee in drie van de vier deelgemeenten boven het Friese gemiddelde van 90,9 procent. Alleen Achtkarspelen ligt net onder het Friese gemiddelde. Over het geheel genomen is de tevredenheid met de huidige woning in Noordoost-Fryslân daarmee relatief hoog.

Definitie: het aandeel inwoners van Noordoost-Fryslân dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn met de huidige woning.

Bron: GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Zelf/samenredzaamheid

Binnen Noordoost-Fryslân varieert het aandeel inwoners dat onvoldoende regie over het eigen leven ervaart van 11,6 procent in Tytsjerksteradiel tot 12,7 procent in Achtkarspelen. In alle vier de deelgemeenten ligt het aandeel daarmee boven het Friese gemiddelde van 10,8 procent. De verschillen tussen de deelgemeenten zijn relatief beperkt, maar het beeld is regionaal minder gunstig dan gemiddeld in Fryslân.

Bron: GGD Fryslân (2024), Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Toelichting indicatoren Ferbining

Aantrekkelijkheid alternatieven

De data voor deze indicator zijn momenteel nog niet beschikbaar. Deze worden naar verwachting in Q2 van 2027 opgehaald via Panel Fryslân, waarna deze 0-meting eenmalig wordt bijgewerkt.

Actieve mobiliteit

De gewone fiets is met 51 procent het meest gebruikte actieve vervoermiddel in Noordoost-Fryslân. Daarnaast maakt 34,7 procent van de inwoners minstens wekelijks gebruik van een elektrische fiets. Het gebruik van een speed pedelec is met 0,3 procent zeer beperkt. Daarmee speelt fietsen, zowel op een gewone als elektrische fiets, een belangrijke rol in de mobiliteit van inwoners van Noordoost-Fryslân.

Definitie: Actieve mobiliteit verwijst naar verplaatsingen waarbij inwoners gebruikmaken van een vervoermiddel waarbij zij zelf fysiek actief zijn. Deze indicator geeft het percentage inwoners weer dat minstens wekelijks gebruikmaakt van een gewone fiets, elektrische fiets of speed pedelec.

Bron: Panel Fryslân (2024), Monitor Bereikbaarheid

Afstand tot voorzieningen

De afstand tot voorzieningen geeft inzicht in de fysieke nabijheid van belangrijke voorzieningen vanuit de woonomgeving. Hiervoor is gekeken naar de gemiddelde afstand in kilometers over de weg tot de dichtstbijzijnde huisartsenpraktijk, ziekenhuis, supermarkt, basisschool en instelling voor voortgezet onderwijs.

	Nederland	Fryslân	Achtkarspelen	Dantumadiel	Noardeast-Fryslân	Tytsjerksteradiel
Huisarts	1,1	1,6	1,7	1,1	2,0	1,6
Ziekenhuis	5,0	10,4	15,8	20,8	25,4	14,2
Supermarkt	1,0	1,5	1,8	1,4	1,8	1,4
Basisonderwijs	0,8	0,9	0,7	0,8	0,9	0,9
Voortgezet onderwijs	2,5	3,6	3,4	6,0	5,5	3,4

In de vergelijking tussen Noordoost-Fryslân, Fryslân en Nederland valt vooral op dat de bereikbaarheid van zorg en voortgezet onderwijs minder gunstig is. Met name de afstand tot ziekenhuizen is in alle vier de deelgemeenten aanzienlijk groter dan gemiddeld in Fryslân en

Nederland. Ook voor het voortgezet onderwijs zijn de afstanden in delen van de regio relatief groot. De afstand tot basisscholen en huisartsenpraktijken is over het algemeen vergelijkbaar met het Friese gemiddelde.

De indicator geeft uitsluitend inzicht in de fysieke afstand tot de dichtstbijzijnde voorziening en zegt daarmee niet direct iets over de daadwerkelijke beschikbaarheid, reistijd of toegankelijkheid. Zo betekent de aanwezigheid van een huisartsenpraktijk op korte afstand niet dat daar ook plaats is voor nieuwe patiënten. Ook bij het voortgezet onderwijs wordt hier geen onderscheid gemaakt naar bijvoorbeeld onderwijsniveau of denominatie. De indicator moet daarom vooral worden gezien als een maat voor de fysieke nabijheid van voorzieningen.

Bron: CBS (2025), Nabijheid voorzieningen; afstand locatie, regionale cijfers

Autobezit

Autobezit geeft inzicht in de mate waarin inwoners en huishoudens beschikken over een personenauto en is daarmee relevant voor de mobiliteit en bereikbaarheid van de regio. In deze indicator worden twee maten onderscheiden: het aantal particuliere auto's per 1.000 inwoners en het gemiddelde aantal personenauto's per huishouden.

Het autobezit ligt in Noordoost-Fryslân in alle vier de deelgemeenten boven het Friese en Nederlandse gemiddelde. Het aantal particuliere auto's varieert van 528,8 per 1.000 inwoners in Dantumadiel tot 537,2 in Tytsjerksteradiel, tegenover 499,8 in Fryslân en 442,9 in Nederland. Ook het gemiddelde aantal personenauto's per huishouden ligt met 1,23 tot 1,28 boven het Friese gemiddelde van 1,10 en het Nederlandse gemiddelde van 0,96. De verschillen tussen de vier deelgemeenten zijn relatief klein.

Het relatief hoge autobezit benadrukt het belang van de auto als vervoermiddel in Noordoost-Fryslân. Dit kan mede relevant zijn in het licht van de grotere afstanden tot sommige voorzieningen in delen van de regio.

Bron: CBS (2024), bewerking door Planbureau Fryslân, Monitor Bereikbaarheid; CBS (2024), Regionale klimaatmonitor

Belang voorzieningen

Deze indicator laat zien in welke mate inwoners de verschillende voorgelegde basisvoorzieningen belangrijk vinden voor hun woonomgeving. Het gaat daarmee niet om de aanwezigheid, bereikbaarheid of tevredenheid met voorzieningen, maar om het belang dat inwoners zelf aan deze voorzieningen toekennen.

Van de voorgelegde voorzieningen worden de basisschool, het openbaar vervoer, de supermarkt en de huisarts door de grootste groep inwoners als (heel) belangrijk beschouwd. Ook sportvoorzieningen worden door een ruime meerderheid belangrijk gevonden. Het aandeel dat een dorpshuis, buurthuis of wijkcentrum, café of kerk/gebedshuis belangrijk vindt, ligt lager.

Bron: Panel Fryslân (2024), Monitor Bereikbaarheid

Betaalbaarheid van modaliteiten

De data voor deze indicator zijn momenteel nog niet beschikbaar. Deze worden naar verwachting in Q2 van 2027 opgehaald via Panel Fryslân, waarna deze 0-meting eenmalig wordt bijgewerkt.

Gebruik van OV

Deze indicator geeft inzicht in het gebruik van het openbaar vervoer in Noordoost-Fryslân en laat zien welk aandeel inwoners minstens wekelijks gebruikmaakt van de bus of trein. Het gaat hierbij om het feitelijke gebruik van het openbaar vervoer en niet om de beschikbaarheid of kwaliteit ervan.

Wekelijks gebruik van het openbaar vervoer is relatief beperkt: 6,7 procent van de inwoners van Noordoost-Fryslân maakt minstens wekelijks gebruik van de bus en 7,6 procent van de trein. De trein wordt daarmee iets vaker gebruikt dan de bus. De cijfers geven een beeld van de rol die het openbaar vervoer momenteel speelt in de mobiliteit van inwoners van Noordoost-Fryslân.

Bron: Panel Fryslân (2024), Monitor Bereikbaarheid

Pendel woon-werkverkeer

Deze indicator geeft inzicht in het belang dat inwoners hechten aan de reistijd van en naar het werk. In Fryslân geeft 68 procent van de inwoners aan dat reistijd een (heel) belangrijk aspect van werk is. De indicator zegt daarmee iets over de mate waarin de bereikbaarheid van het werk voor inwoners van belang is, maar niet over de daadwerkelijke reisafstand, reistijd of vervoerswijze van het woon-werkverkeer.

Bron: Panel Fryslân (2024)

Tevredenheid openbaar vervoer

De data voor deze indicator zijn momenteel nog niet beschikbaar. Deze worden naar verwachting in Q2 van 2027 opgehaald via Panel Fryslân, waarna deze 0-meting eenmalig wordt bijgewerkt.

Variatie in modaliteiten

De data voor deze indicator zijn momenteel nog niet beschikbaar. Deze worden naar verwachting in Q2 van 2027 opgehaald via Panel Fryslân, waarna deze 0-meting eenmalig wordt bijgewerkt.

Toelichting indicatoren Ûndernimmend

Arbeidsparticipatie

De netto arbeidsparticipatie geeft het aandeel van de bevolking weer dat daadwerkelijk werk heeft en geeft daarmee inzicht in de mate waarin inwoners deelnemen aan de arbeidsmarkt. Binnen Noordoost-Fryslân liggen de percentages van de vier gemeenten dicht bij elkaar. De netto arbeidsparticipatie varieert van 72,2 procent in Noardeast-Fryslân tot 73,2 procent in Tytsjerksteradiel. Daarmee ligt de arbeidsparticipatie in Noordoost-Fryslân rond het niveau van Fryslân (72%) en Nederland (73,2%).

Definitie: arbeidsparticipatie is het percentage van de bevolking (15- tot 75-jarigen) dat daadwerkelijk een betaalde baan heeft, ongeacht de arbeidsduur.

Bron: CBS (2025), bewerking door Planbureau Fryslân, Monitor Werk

Banen: aantal per sector

Deze indicator geeft inzicht in de omvang en samenstelling van de werkgelegenheid in Noordoost-Fryslân. In totaal zijn er in de regio 44.995 banen, waarbij zowel grote als kleine banen zijn meegenomen. Handel en reparatie en gezondheids- en welzijnszorg zijn de grootste sectoren binnen Noordoost-Fryslân. Ook industrie en delfstoffenwinning en de bouwnijverheid vertegenwoordigen een relatief groot aandeel van de regionale werkgelegenheid.

De verdeling van banen over sectoren wijkt op onderdelen af van die van Fryslân als geheel. Zo is het aandeel banen in industrie en delfstoffenwinning, bouwnijverheid en landbouw en visserij groter dan gemiddeld in Fryslân. De gezondheids- en welzijnszorg en zakelijke dienstverlening nemen daarentegen een kleiner aandeel van de werkgelegenheid in dan gemiddeld in Fryslân.

Sector	Aantal banen in NOF	Aandeel sector in totale werkgelegenheid NOF	Aandeel sector in totale werkgelegenheid Fryslân
Handel en reparatie	7.965	17,7%	16,0%
Gezondheids- en welzijnszorg	7.410	16,5%	19,3%
Industrie/delfstoffenwinning	6.400	14,2%	11,5%
Bouwnijverheid	5.265	11,7%	6,6%
Zakelijke dienstverlening	4.100	9,1%	12,6%
Landbouw/visserij	3.240	7,2%	4,5%
Onderwijs	2.990	6,7%	6,9%

Sector	Aantal banen in NOF	Aandeel sector in totale werkgelegenheid NOF	Aandeel sector in totale werkgelegenheid Fryslân
Vervoer en opslag	1.870	4,2%	3,8%

Bron: Provinsje Fryslân (2025), Dashboard Werkgelegenheid

Beroepsbevolking naar opleidingsniveau

Deze indicator geeft inzicht in de opleidingsstructuur van de beroepsbevolking in Noordoost-Fryslân, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen opleidingsniveaus. In alle vier de deelgemeenten vormen inwoners met opleidingsniveau havo, vwo of mbo 2-4 de grootste groep, net als in Fryslân als geheel (42%).

Deelgemeente	Basisonderwijs, vmbo, mbo-1	havo, vwo, mbo 2-4	hbo, wo
Achtkarspelen	30%	45%	25%
Dantumadiel	23%	46%	31%
Noardeast-Fryslân	30%	45%	24%
Tytsjerksteradiel	25%	42%	33%

Bron: CBS (2025), bewerking door Planbureau Fryslân, Monitor Werk

Circulariteit

Deze indicatoren geven inzicht in de mate waarin bedrijven bezig zijn met de transitie naar een circulaire bedrijfsvoering. Naar schatting geeft ongeveer twee derde van de bedrijven (65,7%) aan te streven naar 100% recycling van producten en materialen. Tegelijkertijd geeft naar schatting 22,7 procent van de bedrijven aan belemmeringen te ervaren bij de overgang naar een meer circulaire bedrijfsvoering.

Bij beide uitkomsten is sprake van een relatief ruime onzekerheidsmarge. De percentages moeten daarom vooral worden gezien als een indicatie van de mate waarin circulariteit wordt nagestreefd en of bedrijven daarbij belemmeringen ervaren, en niet als exacte aandelen van alle bedrijven.

Bron: Ondernemerspanel (2025), Planbureau Fryslân

Innovatie

Deze indicator geeft inzicht in de aanwezigheid van innovatieve bedrijven in Noordoost-Fryslân. In totaal zijn er 166 innovatieve bedrijven in de regio. De verdeling over de vier deelgemeenten verschilt, waarbij Noardeast-Fryslân met 72 innovatieve bedrijven het grootste aantal

heeft. De absolute aantallen geven vooral inzicht in de omvang van de innovatieve bedrijvigheid binnen de verschillende gemeenten. De verschillen kunnen daarbij mede samenhangen met het totale aantal bedrijven en de omvang van de gemeenten.

Definitie: In het Birch-onderzoek wordt gebruikgemaakt van Innovatiespotter om te bepalen of een bedrijf als innovatief wordt aangemerkt. Innovatiespotter baseert zich hiervoor weer op het Nederlandse Missiegedreven Topsectoren- en Innovatiebeleid. Binnen dit beleid zijn elf innovatiethema's onderscheiden: Agrifood, Bouw, Chemie, Circulair, Energie, Health, Hightech, ICT, Logistiek, Social Impact en Water. Een bedrijf wordt als innovatief aangemerkt wanneer het kenmerken vertoont die aansluiten bij één of meerdere van deze innovatiethema's. Dit betekent dat bedrijven aan meerdere innovatiethema's kunnen worden gekoppeld en dus binnen verschillende thema's actief kunnen zijn.

Bron: Birch (2025), Innovatiekracht en investeringsvermogen in de provincie Friesland

Transitieaandacht

Deze indicator geeft inzicht in de mate waarin bedrijven aandacht hebben voor transities zoals digitalisering, hernieuwbare energie en circulariteit als onderdeel van de ontwikkeling en toekomstbestendigheid van hun bedrijfsvoering. Zes op de tien bedrijven (60,0%) hebben aandacht voor de transitie naar hernieuwbare energie, 55,4 procent voor digitalisering en 41,2 procent voor de transitie naar een meer circulair bedrijfsmodel. De relatief ruime onzekerheidsmarge betekent dat deze percentages met enige voorzichtigheid moet worden geïnterpreteerd. De indicator geeft daarmee vooral een indicatie van de mate waarin deze transities onder bedrijven op de agenda staan.

Bron: Ondernemerspanel (2025), Planbureau Fryslân

Vertrek jongeren

Deze indicator geeft inzicht in de binnenlandse verhuismobiliteit van jongeren van 15 tot 30 jaar. Het verhuissaldo laat zien of er per saldo meer jongeren naar een gebied verhuizen dan er vertrekken.

Voor Noordoost-Fryslân is in 2025 sprake van een licht positief verhuissaldo van 15 jongeren. Dit betekent dat er meer jongeren naar de regio zijn verhuisd dan dat er zijn vertrokken. Achter dit regionale saldo gaan echter verschillen tussen de vier gemeenten schuil. Achtkarspelen (-38) en Dantumadiel (-17) hebben een negatief verhuissaldo, terwijl Noardeast-Fryslân (+61) en Tytsjerksteradiel (+9) juist een positief saldo laten zien. Het vertrek van jongeren blijft een aandachtspunt, omdat dit op termijn gevolgen kan hebben voor de bevolkingssamenstelling en de beschikbaarheid van arbeidskrachten in de regio.

Bron: CBS (2026), bewerking door Planbureau Fryslân, Monitor Bevolking

Wendbaarheid: leven lang leren

Binnen Noordoost-Fryslân geeft 14 procent van de inwoners aan in de afgelopen 12 maanden een opleiding gevolgd te hebben. Deze indicator geeft inzicht in de mate waarin mensen zich tijdens hun werkzame leven blijven ontwikkelen en nieuwe kennis en vaardigheden opdoen.

Een leven lang leren draagt bij aan de wendbaarheid van de beroepsbevolking en kan mensen helpen om mee te bewegen met veranderingen op de arbeidsmarkt, zoals technologische ontwikkelingen en veranderende functie-eisen.

Definitie: het percentage van de beroepsbevolking dat in de afgelopen 12 maanden een opleiding of cursus heeft gevolgd.

Bron: Panel Fryslân (2025)

Werkloosheid

Het werkloosheidspercentage geeft het aandeel van de beroepsbevolking weer dat geen werk heeft, maar wel beschikbaar is voor werk. De indicator geeft daarmee inzicht in de arbeidsmarktpositie van inwoners.

In alle vier de deelgemeenten ligt het werkloosheidspercentage met 3,3 tot 3,5 procent onder het gemiddelde van Fryslân (3,8%) en Nederland (3,9%). De verschillen tussen de deelgemeenten zijn beperkt. De cijfers wijzen daarmee op een relatief klein aandeel inwoners dat werk zoekt en hier niet in slaagt.

Van de jongeren (15 tot 27 jaar) die geregistreerd werkloos zijn én geen formeel onderwijs meer volgen, bedraagt het Friese gemiddelde 8,5 procent. In Noordoost-Fryslân ligt dit percentage in de meeste gemeenten lager. Tytsjerksteradiel vormt hierop een uitzondering (9,1%).

Bron: CBS (2025), bewerking door Planbureau Fryslân, Monitor Werk; CBS (2025), Arbeidsmarktsituatie jongeren (15 tot 27 jaar); regio (indeling 2025)

Verantwoording

Bronnen

De outcome-indicatoren zijn gebaseerd op data uit de volgende bronnen: CBS Regionale Monitor Brede Welvaart; Panel Fryslân (Planbureau Fryslân); GGD Fryslân Gezondheidsmonitor; Ondernemerspanel Planbureau Fryslân; Provinsje Fryslân; CBS StatLine; Innovatiespotter/Birch; KAW.

Voor meerdere indicatoren zijn de data (nog) niet beschikbaar. Mogelijke vindplaatsen zijn toch in deze 0-meting opgenomen, zodat toekomstige metingen wellicht completer gemaakt kunnen worden.

Indicatorenkeuze

De outcome-indicatoren in deze 0-meting zijn afgeleid uit het convenant en het programmaplan van de Regio Deal Noordoost-Fryslân II. Deze indicatoren zijn tot stand gekomen in samenspraak met de opgavetrekkers en interncoördinatoren van de Regio Deal. Er is zo veel mogelijk gekozen voor indicatoren die periodiek worden uitgemeten via de monitoren van Planbureau Fryslân (Panel Fryslân, Ondernemerspanel), het CBS (Regionale Monitor Brede Welvaart) en de GGD Fryslân (Gezondheidsmonitor), zodat een 1-meting en slotmeting op dezelfde indicatoren uitgevoerd kan worden. Als vertrekpunt per pijler zijn indicatoren gebruikt die de opgavetrekkers in het voorjaar van 2026 hebben voorgesteld in de invulsheets monitoring. Deze suggesties zijn in overleg tussen de onderzoekers en de trekkers in de herfst van 2026 definitief vastgesteld.

Bibliografie

Beleidsdocumenten

Convenant Regio Deal Noordoost-Fryslân II (2025).
Programmaplan Regio Deal Noordoost-Fryslân II (januari 2026).

Data en monitoren

CBS. Arbeidsmarktsituatie jongeren (15 tot 27 jaar).
CBS. Nabijheid voorzieningen.
CBS. Regionale klimaatmonitor.
CBS. Regionale Monitor Brede Welvaart.
CBS StatLine. Veiligheidsmonitor.
GGD Fryslân. Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen.
Planbureau Fryslân. Panel Fryslân: Monitor Sociale Samenhang, Monitor Gezondheid, Monitor Vrije Tijd en Monitor Bereikbaarheid.
Planbureau Fryslân. Monitor Bevolking, Monitor Veiligheid en Monitor Werk.
Planbureau Fryslân. Ondernemerspanel.
Provinsje Fryslân. Dashboard Prognose Bevolking en Huishoudens (Staat van Fryslân).
Provinsje Fryslân. Dashboard Werkgelegenheid.

Onderzoeken en overige bronnen

Birch (in opdracht van Planbureau Fryslân). Innovatiekracht en investeringsvermogen in de provincie Friesland (2025); Innovatiespotter.
KAW. Woonbehoefte-onderzoek Regio Noordoost-Fryslân.

Colofon

"0-meting Regio Deal Noordoost-Fryslân II" is een uitgave van Planbureau Fryslân.

Auteurs
Joas de Jong en Nika Lindhout

Met medewerking van
Jeldrik Doevendans, Sjoerd Hoekstra, Tonny Huisink, Hein Jaarsma, Cristina Jelsma, Wouter Marchand en Mirthe de Vries.

Planbureau Fryslân

Planbureau Fryslân
Prins Hendrikstraat 8
8911 BK Leeuwarden

(058) 234 85 00
info@planbureau.fr1
wwwplanbureau.fr1

Planbureau Fryslân wordt gesubsidieerd door de provincie Fryslân.

© Planbureau Fryslân, 2026. Verveelvoudigen is toegestaan, mits Planbureau Fryslân als bron wordt vermeld.